

lius vel levissimâ culpâ damnum contigerit. Quoad periculum ita tenet Petr. Barb. num. 30. nam ut ille ait, cum res sint dotales, & dos inæstimata, uxoris debet esse damnum, vel commodum ex natura contractus, l. Plerumque 11. de jur. dot. Faciunt notata num. 20. Quoad aliud, scilicet maritum ex levissima culpa teneri, vide tradita supra, num. 10. & 20.

Ibi: Facta simpliciter æstimatione.

26 Quoties sic contrahitur, ut res dotales soluto matrimonio restituantur, semper subintelligitur, habita ratione augmenti, & diminutionis. Greg. Lop. in l. 19. gloss. 2. tit. 11. p. 4.

Verf. Quod si hac.

27 Lex 18. aut 19. tit. 11. p. 4. quæ adducitur, nobis favet ad excludendam opinionem Castrensis, & sequacium; nam dum dicit constitutio, maritum teneri propter culpam, accipi debet ita, ut levissimam non comprehendat; nam quoties in lege culpæ fit mentio, de levi intelligitur, quæ inter latam, & levissimam medium tenet. Alciat. in l. Magna negligentia 226. num. 2. de verb. sign. & in l. Rogasti, num. 11. si cert. perat. Osuald. lib. 16. cap. 7. lit. Q. Petr. Greg. Synragm. lib. 21. cap. 11. num. 4.

Ad Num. 5.

28 Cum res pretio convento in dotem dantur, ita ut marito electio relinquatur easdem, aut æstimationem, soluto matrimonio restituere, dos inæstimata permanet, cum tacita venditio non contrahatur. Molin. num. 13. Trentacinq. num. 25. Fontanell. num. 64. Menoch. n. 20. Merlin. num. 18. Joseph. Ludovif. comm. opinion. tom. 3. tit. de jur. dot. concl. 10. limit. 4. Pro quibus facit quod venditio non valet, si in arbitrium unius ex contrahentibus conferatur, l. In vendentis 13. C. de contr. empr. Greg. Lop. in l. 9. gloss. 2. tit. 5. p. 5. Surd. decis. 114. à princ. Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 2. num. 19. Et cum viro liceat res dotales reddere, vel pretium, ab ipsius voluntate venditio pendet. Contrarium tamen defendit, sic iudicatum testatus Mastrill. decis. 194. ubi nostrum Præsidentem pro sua allegat sententia, qui planè prius alleverat, per præfatam conventionem contrahi emptionem, ac deinde subijcit, propriè non esse talem, quia damnum deteriorationis ad mulierem spectat. Sed sustinendo Mastrilli opinionem potest responderi, hoc provenire ex pacto præter naturam emptionis, quæ partium conventionem in contractibus potest immutari, l. Contractus 23. de reg. jur. & quod de contractu emptionis in arbitrium mariti collato objiciebatur, eliditur; nam contractus non est relictus liberæ voluntati mariti, quia statim mansit obligatus ad dotis restitutionem: sed solutio pretii in ipsius electione fuit posita, ut pecuniam, vel res dotales quasi in solutum redderet.

Verf. Sed in hoc quarto casu.

29 In casu proximè præcedenti, si res dotales perierint etiam casu fortuito, maritus tenetur ad æstimationem. Fontanell. ubi proximè, Merlin. num. 21. Sed quare vir tenetur de extinctione dotalium, & non ex deterioratione inculpabili, ut

tenet Mastrill. num. 3. post D. Covar. hic, nemine refragante; Hoc provenit ex natura obligationis alternativæ; nam quoties unum ex promissis dari non potest, alterum omninò debetur, l. Non utriusque 3. ff. de eo quod cert. loc. l. Si in emptione, §. Si emptio, ff. de contr. empr. Cum igitur vir res dotales, aut pretium reddere spondet, illis peremptis, hoc præcisè debet. Fontan. num. 68.

Ibi: Possè in hac specie maritum.

30 Vir ita, ut proximè assertum est, obligatus, poterit dotalia etiam in vita uxore alienare. Molin. ubi proximè, Surd. consil. 225. num. 2. Fontan. sup. n. 18. verf. Fallit id quod, & claus. 7. gloss. 3. part. 13. num. 15. Hermof. in l. 22. gloss. 5. num. 14. tit. 5. part. 5. Mastrill. num. 12. Sed si vir solvendo non sit mulieri succurritur, ut infra, num. 45.

Ibi: In dubio quoties in contractus.

31 Sed si absolute paciscatur, ut conjugio separato, res dotales reddantur, aut pretium, marito electio est, ut quod placuerit restituat, l. 19. tit. 11. part. 4. ubi Gregor. Lop. gloss. 2. Molin. & Merlin. ubi proximè, Tusch. lit. E. conclus. 672. num. 11. Fontan. d. gloss. 8. part. 13. num. 67. regulariter enim in alternativis electio est debitoris, nisi aliud exprimat, d. l. Non utique, d. §. Si emptio, l. Plerumque 11. §. fin. de jur. dot. Gloss. in l. Quidam testamento 99. §. Si tibi, de legat. 1.

Ibi: Quod si electio rerum.

32 Si expressim conveniat, ut uxor soluto consortio res dotales, aut æstimationem repetat, emptio contracta per æstimationem non videtur. Tusch. num. 37. Merlin. d. quest. 19. num. 15. Fontan. ubi proximè, num. 66. quicquid scripserit contra Surd. d. cons. 225. num. 1. quem refert Hermof. sup. n. 25.

Ibi: Tunc maritus, matrimonio constante.

33 In casu proximo maritus absque uxoris consensu dotalia alienare nequit. Molin. d. disp. 426. num. 13.

Verf. Quintò, si mentem.

34 Maritus compellitur integrum pretium solvere rerum dotalium, quas æstimatas accepit, etiam si per usum uxoris extinguantur, aut deteriores fiant, velut vestes, l. Morris sue 54. §. Res in dotem, de donat. int. Tusch. d. concl. 672. num. 4. Cujac. lib. 4. respons. Papin. in d. §. Res in dotem, Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de jur. dot. resol. 1. num. 21. Petr. Barbosa in l. Æstimatis, num. 5. ff. solut. matrimon. ubi limitat si invito, vel ignaro marito, uxor dotalibus utatur, ut habetur in d. §. Res in dotem: sicut è contrario, si maritus uteretur rebus inæstimatis dotalibus in proprium earum usum, & per hoc perirent, aut deteriorarentur, ad nihil teneretur, nisi culpa intervenerit. Ant. Gom. in l. 50. Taur. num. 44. in fin.

35 Apud nos ex generali consuetudine damnum contingens in rebus in dotem datis refarcitur, si tempore dissoluti consortii bona eo constante lucrata superint: quod fallit si culpâ mariti id eveniat. Greg. Lop. in l. 18. gloss. 3. & 8. tit. 11. part. 4.

Ad Num. 6.

Verf. Sed huic septima.

36 Res pondere, numero, aut mensura consistentes, si marito dotis causâ simpliciter tradantur; actum intelligitur, ut in illum dominium transferatur cum onere restituendi, soluto matrimonio, tantundem ejusdem generis, & qualitatis. Molin. de just. & jur. tract. 2. disput. 426. num. 3. Ant. Gom. in l. 50. Tauri, num. 43. Menoch. d. pres. 74. num. 11. Guttier. de juram. confirmat. part. 1. cap. 1. num. 7. Merlin. sup. num. 74. Mantic. d. tit. 28. num. 21. Castill. de usufructu, cap. 4. num. 14. Fontanel. d. claus. 5. gloss. 8. part. 13. num. 4. Hermof. in l. 22. gloss. 5. num. 28. tit. 5. part. 5. Sed nisi genus exsolvat, æstimationem præstare compellitur juxta tempus restitutionis. Ant. Gom. & Molin. ubi proximè, licet tempus traditæ dotis inspiciendum opinetur Merlinus. Similiter si res talis sit, ut servando servari non possit, etsi non æstimeretur, marito quæritur, cujus est periculum, ut eam valeat absque uxoris consensu alienare. Greg. Lop. in l. 21. gloss. ult. tit. 11. p. 4. Guttier. num. 6. Hermof. num. 29.

Ad Num. 7.

37 Si instrumto exprimat dotem æstimatam tradi, sed de æstimationis quantitate nullatenus apparuerit, dos inæstimata reputabitur. Merlin. de pign. lib. 2. quest. 19. num. 106. Mantic. num. 22. Fontanell. num. 52. Trentac. num. 16. Hermof. num. 20. Idem post disputationem in fine hujus numeri tenet D. Covar.

Verf. Nam quod attinet.

38 Ad intellectum legis Quidam 96. §. Si tibi servus, de legat. 1. consulas Cujac. in ea, lib. 39. Digestor. Juliani, qui sentit, ibi certam quantitatem relictam; nam verba illa, Usque ad pretium servis non sunt testatoris, sed Consuli: unde non propter incertitudinem legatarius pecuniam solvere non cogitur fideicommissario, sed quoniam sicut per mortem servi privatur commodo legati, ita fideicommissi onere manet exemptus, ex regula legis Ab eo 9. C. de fideicommiss. Ita Cujacius.

Ibi: Quamobrem succedit conclusio.

39 Debitor quantitatis respectu certæ speciei, quam præstato liberaretur, hac extincta ad nihil tenetur, l. 1. §. fin. ff. Si cui plusquam per leg. Falc. l. Si servus communis 63. ff. de furt. Bart. in l. quod te mihi, num. 4. ff. Si cert. perat. Jason. ibidem, Morl. Emp. Jur. tit. de reb. cred. quest. 11. num. 2. Cancr. variar. p. 3. cap. 1. num. 183. Molin. disp. 199. num. 2. Anton. Gom. variar. lib. 2. cap. 2. num. 22. Guttier. Practic. lib. 2. quest. 136. num. 2. Matienz. in l. 1. gloss. 8. num. 30. tit. 11. lib. 5. Recop. Hermof. in l. 34. gloss. 3. num. 4. tit. 5. p. 5.

Verf. Eadem ratione.

40 De lege Vir uxori 8. de dot. præg. videndus Cujac. lib. 7. respons. Papinian. ubi ait, ideo legatum pecuniæ mulieri præstandum, quia certa quantitas erat pro mancipiis relicta: alioqui si dotem testator legasset, servus dotalibus defunctis nihil deberetur. Verùm ea lex ad rem, de qua agitur, nequaquam attinet.

41 Resolvit tandem D. Covar. in quaestione de qua supra, num. 37. quod ibi assertum est, sentiens propter incertitudinem pretii dotem inæstimatam censeri: at in contrarium urget, quod objicitur de dote tradita eo pacto, ut per arbitros dotalium fieret æstimatio quæ præmissa est, quam dotem æstimatam haberi, nofter Præful antea nos docuit. Et licet diversus sit casus, differentia tamen ratio nulla reperitur; nam sicut emptio vitatur per pretii incertitudinem, sic etiam fit irrita, cum arbitri per contrahentes electi rei venditæ pretium non constituunt, l. fin. C. de contr. empr. Si igitur in uno casu favore dotis sustinetur, ut ipsa ceu æstimata habeatur, cur non in alio, quandoquidem quoad effectum uterque idem sit.

42 Præterea ubi manifesta apparet voluntas dotem constituentis, quod æstimatam eam tradi voluit, aliter nequit penes maritum persistere, nempe non æstimata, cum actus ultra intentionem agentis operari non debeat, l. Non omnis 19. si cert. perat. His conveniunt tradita supra, num. 4.

Ad Num. 8.

43 Dotis æstimatio facit emptionem, licet maritus tempore traditionis inopiâ laboret, ita ut tunc pretium taxatum persolvere non valeat. Menoch. d. pres. 74. num. 22. Merlin. de pignor. lib. 2. q. 19. num. 85. Joseph. Ludovif. Perus. decis. 89. n. 14. Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de jur. dot. resol. 1. num. 17. Roland à Valle cons. 92. num. 23. Fontan. sup. claus. 5. gloss. 8. part. 13. num. 76. Castill. de usufruct. cap. 4. num. 8. Petr. Barbosa in l. Æstimatis, num. 26. solut. matrim.

44 Contrariam sententiam ceu communem sustinent Mascard. de probat. concl. 663. num. 16. Cevall. commun. cont. comm. quest. 3. num. 24. Gratian. disceptat. cap. 38. num. 34. & alii apud ipsos. Sed pro priore facit, quod per æstimationem venditio celebratur, habita fide de pretio in tempus dissoluti conjugii: ideo nihil impedit egestas traditæ dotis tempore, ne dominium cum periculo transeat in virum, qui in uberiorem fortunam durante matrimonio poterit pervenire, ac suo tempore dotalium bonorum pretium restituere, ex quo uxor nullum dispendium patietur, cui subvenitur soluto matrimonio, si maritus solvendo non sit, ut illico subjiciemus.

Ibi: Quod mulier possit utili rei vendicatione.

45 Si maritus, qui æstimatam dotem accepit, sub tempore extincti matrimonii pretium exsolvere non valeat, legis ministerio rerum dotalium ad uxorem revertitur dominium, ut utilis rei vendicatione eas possit repetere, sive in bonis mariti, sive apud tertium possessorem reperiantur, postpositis quibuscunque privilegiatis creditoribus. Gregor. Lop. in l. 7. gloss. 4. tit. 11. p. 4. Ant. Gom. in l. 50. Tauri, num. 44. verf. Quod tamen intellige. Molin. de just. & jur. tract. 2. disput. 426. num. 10. Cevall. commun. cont. comm. quest. 3. num. 27. Fontanell. num. 28. Giurba ad consuet. Messin. cap. 15. gloss. 1. part. 1. num. 21. Merlin. num. 97. Pinel. in l. 1. part. 3. num. 15. C. de bon. matern. Ant. Fab. in suo Cod. lib. 5. tit. 7. de jur. dot. defin. 43. Mascard. concl.

- concl. 619. num. 6. Leotard. de usur. quæst. 51. num. 49. Amat. resol. 49. num. 6. Trentacinq. Petr. Barbosa ubi proxime. & alii quamplures apud Hermos. in l. 21. gloss. 5. num. 32. tit. 5. part. 5. & Aug. Barbosa collect. l. in rebus. C. de jur. dot. quod etiam quoad res mobiles locum obtinet. Merlin. num. 98. Petr. Barbosa in l. 1. part. 5. num. 79. solut. matrim. Fontanell. claus. 7. gloss. 3. part. 13. in fin.
- 46 Dubium est, an hoc jus rei vindicationis transeat ad hæredes mulieris, vel alios quibus ex stipulatione dos debeat restitui? de quo Merlin. ex num. 99. qui tenet, ad liberos, non ad extraneos successores id privilegium transferri, cum Petro Barbosa ubi proxime, num. 80. Quoad stipulatorem pater mulieris eodem jure utetur ac ipsa; non alii, etiam conjuncti: quod verum erit si matrimonium dissolvatur, filia superstitite, ex ratione quam refert Merlin. num. 100. vers. Si verò sumus. Excusio desideratur in bonis viri, ut tertius possessor possit conveniri.

Ibi: *Etiam si uxor consenserit.*

- 47 Conclusio præmissa num. 45. procedit licet mulier alienationi rei æstimatæ, quæ per virum celebraretur, consensisset. Petr. Barbosa in l. Æstimatis, num. 28. solut. matrim. Aug. Barbosa ubi sup. num. 6. & adnotavi Variar. lib. 1. cap. 7. num. 126. non enim videtur mulier juri suo renunciare facileque consensum præstaret alienationi de facultatibus mariti confidens, ut sub tempore restitutionis dotis æstimationem dotalium rerum posset percipere.
- Ibi: *Sed si uxor egerit.*
- 48 Mulier agens adversus tertium possessorem pro re æstimatæ, quam maritus alienavit, pretio oblato, repellitur. Petr. Barbosa, in l. 1. part. 5. num. 79. vers. Unde necessario, & in d. l. Æstimatis, num. 28. Guttier. Practicar. lib. 3. q. 77. num. 13. Morot. de possess. offerent. num. 6. Cevall. sup. num. 36. Aug. Barbosa num. 8. Trentacinq. d. tit. de jur. dot. resol. 1. num. 17. Merlin. sup. num. 101.
- 49 Aliud juris est, si constante matrimonio, propter mariti inopiam mulier egerit ad dotalium rerum repetitionem contra tertium possessorem, qui pretium exhibens non liberabitur, interest enim mulieris, res potius quam æstimationem consequi, ut ex fructibus matrimonii onera supportentur. Greg. Lop. in l. 34. gloss. 2. tit. 13. part. 5. Guttier. & Aug. Barbosa ubi proxime. Cevall. num. 37.

Ad Num. 9.

- 50 Emptionem operatur æstimatio, etsi læsio in pretio contrigerit, modò ultra dimidiam non sit. Menoch. lib. 3. pres. 74. num. 27. Mantic. de tacit. convent. lib. 12. tit. 28. num. 24. vers. Sed advertendum, Rolland. à Valle lib. 4. conf. 64. num. 13. vers. non obstat & ultimum, Trentacinq. num. 14. Et licet omnes conveniant, non præsumi emptionem propter inæqualitatem pretii afferentes, tamen contrahitur quanta debeat esse læsio, ne æstimatio suum operetur effectum, de quo Fontanella de pact. nuptial. claus. 5. gloss. 8. part. 13. ex num. 45. Merlin. de pignor. lib. 2. quæst. 19. num. 89. cum seqq. Ant. Fab. de error. decad. 8. error. 9. Fachin. contror. lib. 2. cap. 29. vers. Quo verò ad alteram. Afflict. decis. 270. num. 5. Pinell. in l. 2. part. 1. cap. 1.

num. 9. & 18. C. de resc. vend. Ant. Gabr. commun. tit. de empr. conclus. 1. num. 33. qui, & alii sentiunt, quod ubi intervenit læsio non modica, etiam intra dimidiam, æstimatio non facit emptionem, in quo judicis arbitrio locus erit, ex traditis per Menoch. de arbitrar. casu 145. ex num. 2.

Ibi: *His accedit Regia lex.*

Legem 16. tit. 11. part. 4. desumptam esse constat à lege Furum succursum, §. ult. de jur. dot. & similibus, ut ibi adnotat Greg. Lopez, quæ quidem constitutio supponit emptionem contractam ex voluntate fœderi, & generi per fundi æstimationem, quo casu ad supplementum læsionis etiam modicæ devenitur.

Ad Num. 10.

Si mulier minor vigintiquinque annorum nubs immobilia æstimata dotis nomine tradiderit, etiam curatore authore, absque judicis decreto, æstimatio non facit emptionem. Menoch. lib. 3. pres. 74. num. 12. Trentacinq. Variar. lib. 3. tit. de jur. dot. resol. 1. num. 23. Hermos. in l. 22. gloss. 5. num. 23. tit. 5. p. 5. Vide mox adnotanda num. 55. & 59.

Ibi: *Tametsi quibusdam.*

Est apud nos lex 14. tit. 11. p. 4. qua cavetur ne mulier minor immobilia marito in dotem dedat, nisi judicialis intercedat autoritas: & ita tenent Gregor. Lop. ibi, Petr. Barbosa in l. Si constante, in princ. num. 128. solut. matrim. Menoch. de arbitrar. casu 171. num. 48. Simoncel. tract. de decret. judic. lib. 3. tit. 8. inspect. 3. num. 87. Surd. cum pluribus decis. 278. num. 17. August. Barbosa collect. l. Mulier, num. 2. C. de jur. dot. Verùm aliis placet licere mulieri minori absque judicis decreto immobilia, præsertim inæstimata, dotis suæ nomine præstare. Surd. num. 21. Gait. de credit. cap. 4. quæst. 7. num. 535. Merlin. de pignor. lib. 3. quæst. 83. num. 18. Cyriac. tom. 1. contror. 29. ex num. 47. Pacific. de Salvian. interd. inspect. 3. cap. 4. num. 159. Etenim per constitutionem dotis inæstimatæ propria alienatio non fit, cum dominium penes uxorem perseveret. Fontanell. sup. claus. 5. gloss. 8. part. 13. num. 20. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 426. num. 2. Castill. de usufruct. cap. 4. num. 30. Merlin. sup. lib. 2. quæst. 19. num. 10. Leotard. de usur. quæst. 51. num. 43. Donel. lib. 14. cap. 4.

De immobilibus præmissa, pariter in mobilibus pretiosis, quæ servando servari possunt, locum obtinent, tametsi lex regia absolute res mobiles per minorem fœminam in dotem sine decreto tradit viro permittat. Gregor. Lop. ibi, gloss. 2. hænamque à pari procedunt cum immobilibus, ne per tutores absque decreto possint alienari, l. Lex quæ tutores 22. C. de admin. tutor. Molin. sup. disp. 224. num. 20. Donell. lib. 3. cap. 12. Trentacinq. sup. lib. 2. tit. de minor. resol. 9. num. 12. & alii apud Aug. Barb. collect. d. l. Lex quæ, num. 3.

Verf. *Quod si rerum immobilium.*

Mulier minor si immobilia æstimata viro absque decreto dotis gratiã tradiderit, poterit soluto matrimonio nullitati suo favore inductæ renuncians æstimationem extorquere. Menoch. ubi proxime.

proxime, num. 3. Adverte ad resolutionem infra, num. 59.

Verf. *Hanc sententiam ex eo probamus.*

- 56 Contractum nullum de rebus Ecclesiæ ob solemnitate defectum poterit Prælati ad effectum perducere, licet contrahens repugnet. Fontanell. claus. 4. gloss. 13. p. 1. num. 11. Guttier. Practic. lib. 2. cap. 22. num. 9. Surd. de aliment. tit. 8. privil. 56. num. 63. & alii apud Barbof. collect. cap. Ut super, num. 7. de reb. Eccles. Idem de minore docent prælaudati, pro quibus extat lex Non eo minus 14. C. de procur. ubi August. Barbosa collect. num. 2. plures refert: & num. 3. ampliat ad Fiscum.

- 57 Sed nullum in his privilegium versatur, cum regulariter quoties nullitas actus, alicujus favore introducta reperitur, ei liceat vitii renunciatione compellere ad contractus, vel actus implementum, nec alius permittitur in ipsum nullitatem objicere. Textus egregius in l. Si duobus 12. §. 1. de bon. possess. cont. tab. Ant. Gom. Variar. lib. 2. cap. 2. num. 21. in fin. Surd. decis. 108. num. 4. Cancr. Variar. part. 1. cap. 9. num. 86. Menoch. conf. 20. num. 54. Vela differ. 34. num. 34. & 37. Jafon. in l. Transactione finita, C. de transact. quod fallit cum lex actui resistit, quia nullatenus vires obtinebit. Surd. ubi proxime, num. 11. Tiraquel. de legib. connubialib. gloss. 8. num. 98. & alii, quos congerit Hermos. in l. 57. gloss. 1. num. 17. tit. 5. p. 5.

Ibi: *Sicut contractus dolo.*

- 58 Contractus nullus ex dolo illi causam dante adimpleri debet, urgente dolum passo, etsi dolofus discesserit. Scaccia de commerc. §. 1. q. 7. part. 2. ampliat. 10. num. 10. Sanch. de matrim. lib. 1. disp. 64. num. 3. Carroc. de depofit. tit. advers. quos act. depof. num. 12. Guttier. de gabell. q. 9. num. 7. Tiraq. tract. mors om. solv. part. 7. declar. 1. num. 8. Matienz. in l. 1. gloss. 1. num. 11. tit. 11. lib. 5. Recop. Farinac. fragment. verb. Deceptio, num. 34. vers. Et deinde, Surd. d. decis. 108. num. 11. Cancr. sup. num. 87. præter alios quos laudavi Variar. lib. 2. cap. 4. num. 66.

Ibi: *Nisi quis dixerit.*

- 59 Sentit D. Covar. hucusque præmissa non procedere, cum non apparet æstimatio rerum dotalium fœminæ minoris facta, ut alienatio fieret in maritum: & cum in dubio versetur, æstimatioque ad alium finem possit deservire, sicut prænotatur num. 1. ex eo quod non fuit adhibita solemnitas, quæ jure desideratur ad emptionem bonorum immobilium minoris, præsumitur mens contrahentium non fuisse dotem æstimatam constituere, quamquam pretium rebus dotalibus designaretur: quæ conjectura sufficit, ut venditio excludatur. Ita asseritur supra, num. 8. Nec lex præsumit actum vetitum, ubi aliàs legitime geri potest. l. Merito 51. Pro socio, l. Quoties 6. de reb. dub. observat cum aliis in specie Mascard. de probat. concl. 663. num. 10. Unde æstimatio creditur intervenisse, non ut faciat emptionem prohibitam, sed ad dignoscendum rerum valorem (quod sine solemnitate licet) juxta legem Si inter virum 22. C. de jur. dot. Cum ergo deficeret consensus ad D. de Faria Covar. Enucl.

emptionem præsumatur, hic suppleri nequit per uxorem cupientem, ut sibi pretium dissoluto consortio persolvatur.

Quoties autem constaret, æstimationem fuisse peractam ut emptio contraheretur, tunc quidem observabitur resolutio tradita num. 55. quod uxori probare incumbet, cum sit pro viro perpenfa præsumptio. At si hic rebus in dotem datis uteretur ut æstimatis, eas sine assensu conjugis alienans, ex modo utendi colligeretur emptionem celebrari contrahentibus placuisse; usus enim, & consuetudo ambiguos contractus interpretatur. August. Barbosa cum aliis in cap. Cum dilectus, num. 8. de consuetud.

Verf. *Undecimò illud hoc.*

Ut æstimatio producat emptionem dotalium rerum, fieri debet simul in ipsa constitutione dotis, seu traditione, aut paulò post; alioquin si ex intervallo fiat, matrimonio constante, non censetur dos æstimata, nec contracta venditio, quod obiter animadverti supra, num. 15. & ibi laudatis jungas Tusch. lit. E. concl. 672. num. 43. Greg. Lop. in l. 18. gloss. 2. tit. 11. p. 4. Trentac. Variar. lib. 3. tit. de jur. dot. resol. 1. num. 19. Gratian. disceptat. cap. 38. num. 31. August. Barbosa in collect. l. Quoties, num. 3. C. de jur. dot. Idque ampliat ex mente D. Covar. hic, quamquam expressè conveniret, ut res ad emptionem æstimarentur. Azeved. in l. 35. num. 12. tit. 18. lib. 9. Recop. Quando fiat ex intervallo, in judicis est arbitrio. Fontan. claus. 5. gloss. 8. part. 13. num. 37.

Verf. *Duodecimò, ne quem.*

Licet res æstimatæ præsentis non existant, facit tamen emptionem æstimatio. Menoch. lib. 3. pres. 74. num. 9. Trentacinq. num. 14. venditio enim vera contrahi potest, etsi res quæ venditur, absit, l. 8. tit. 5. p. 5. ubi Greg. Lop. gloss. 2. & Hermos. in addit. num. 1. l. 1. C. de contr. empr. & ibi August. Barbosa collect. num. 1. Ant. Gom. Variar. lib. 2. cap. 2. num. 8.

Ibi: *Siquidem & in vera venditione.*

Dominium non quaeritur emptori rei emptæ, perfecto contractu, nisi traditio subsequatur, l. Clavibus 74. de contr. empr. l. Si pater 8. C. de action. empr. l. Qui tibi 6. C. de hæred. vel act. vend. l. Servum emptor. 27. C. de rei vendicat. l. 46. tit. 28. p. 3. ex qua constat ad domini translationem etiam pretium persolvendum, nisi aliàs sit venditori satisfactum per fidejussores, vel pignora, aut habita fides de pretio, l. Quod vendit 19. l. Ut res 53. de contrahend. empr. §. Venditæ, Inst. de emption. nec fat est venditori pretium tradi, nisi pecunia fiat accipientis, l. Ex empto 11. in fin. princip. de act. empr. Greg. Lop. in d. l. 46. gloss. 2. Mozz. de contract. tit. de emption. cap. de substant. empr. num. 8. Ant. Fab. in ration. ad d. l. Exempto, ubi rationem reddit, cur venditor similiter non teneatur rem emptoris facere.

Ibi: *Imò ipse censeo.*

Res æstimatæ in dotem concessæ non transferuntur in viri dominium, nisi traditione interveniente, d. l. 46. Partit. Ant. Gom. in l. 50. Tauri, num. 42.